

Druhá světová válka v Dolních Bojanovicích

Jak bylo zapsáno v kronice

Asi deset dnů po okupaci hlavního města Prahy přijela motorizovaná jednotka v počtu cca 200 vojáků do Dolních Bojanovic. Techniku umístili na návsi před hostincem pana Floryka (později Holubce) a vojáci byli ubytováni asi týden ve vybraných domech.

V Praze došlo 28.10.1939 k demonstracím, student medicíny byl postřelen a záhy nato byly vysoké školy zavřeny a studenti odvezeni do koncentračního tábora Sachsenhausen nedaleko Berlína. Z bojanovických studentů byl vězněn Antonín Bohún 27 měsíců a František Esterka 14 měsíců.

V podzemí se organizoval boj proti fašismu. Pro podezření z ilegální činnosti proti okupantům byl tři měsíce vyslýchán a vězněn učitel Rudolf Mikuš, Dolní Bojanovice čp. 407.

Statečný postoj bojanovických občanů vůči německé nadutosti a drzosti byl zaznamenán v pondělí svatodušní v r. 1941, kdy dva podnapilí němečtí vojáci obtěžovali ženy a dívky v hostinci. Na jejich obranu se postavili Josef Vymyslický čp. 441, Petr Komosný čp. 204, František Kašík čp. 43, Václav Kašík čp. 553 a Štěpán Štětka čp. 379. Vojáky z hostince vyhodili a uštědřili jim pár facek. Na udání přijelo gestapo z Hodonína, shora uvedené občany zatklo a za násilné ublížení na těle vynesl Krajský soud v Uherském Hradišti rozsudek: Josef Vymyslický 10 měsíců, Petr Komosný 8 měsíců, František Kašík 8 měsíců, Štěpán Štětka 5 měsíců a Václav Kašík 3 měsíce žaláře. Při dodatečně prohlídce domu Josefa Vymyslického našlo gestapo

Osvobození Hodonínska a tedy i Dolních Bojanovic je možno sledovat již od února 1945, kdy bylo slyšet denně dunění děl ze západního Slovenska. Po silnici k Bojanovicím se častěji pohybovala kolona vojenských aut a zbrojní techniky. Němci si vynucovali spolupráci občanů při přepravě vojenského materiálu a potravin zemědělskými povozy. Mnozí mladí muži si kopali v terénu u sklepů tajné podzemní kryty, aby se vyhnuli pochodu s Němci. Řada mužů byla donucena kopat pro německou armádu obranné zákopy. Ve dne se stále častěji objevovaly skupiny bojových letadel, tzv. „hloubkaři“, které napadaly německé kolony na silnicích. Při jednom z náletů na silnici u Lužic bylo zabito asi patnáct německých vojáků, kteří byli společně pohřbeni ve společném hrobě na bojanovickém hřbitově.

Na tři dny se na návsi zastavila rota „vlasovců“ (ukrajinská armáda bojující spolu s Němci proti sovětské armádě). S blížící se frontou bylo možno pozorovat hořící cihelny v Hodoníně a mlýn u Lužic. Občané se začali stěhovat do vinných sklepů nebo sklepů při domě.

Počátkem dubna 1945 Němci rozmisťují děla za stodolami Josefovské ulice, v humnech „Na Kopečku“ a na horním konci obce za mlýnem pana Filipoviče. Na věži kostela byla zřízena i přes nesouhlas faráře pozorovatelná. Německá armáda před ústupem z vesnice odvezla z Rolnicko-vinařského družstva „Zádruha“ značnou část zásob vína v sudcích a zbytek vína nechala vytéct na zem sklepa, aby se nedostalo do rukou sovětské armády.

vické – Lapoštorf – Lapoštorf – Stará Hora – Kapanský les. Asi hodinu nato zahájila sovětská armáda útok za silné podpory hloubkových letadel. Vojíci sovětské armády postupovali ve stoje, střílejíce do keřů, ve vesnici do uliček, a jen díky rychlému ústupu Němců a nedostatku střeliva padlo při osvobození obce jen pět sovětských vojáků.

Byla sobota 14. dubna 1945 a naše obec byla osvobozena sovětskou armádou v 15.30 hod. Velitelem 1. gardového jezdecko-mechanizovaného sboru (JMS) 2. ukrajinského frontu byl generál poručík J. A. Plijev, který řídil vojenskou operaci v linii Břeclav – Hodonín – Skalica. Nečekaný obchvat donutil nacisty k ústupu na Mutěnice. K tomu napomohla i odvážná likvidace telefonního spojení německé pozorovatelný na věži kostela mladým kaplanem Josefem Dvořáčkem (1912 – 2004), který ve spolupráci s Janem Řezáčem (1926 – 2003) přerušili spojení pozorovatelný s dělostřeleckou baterií umístěnou za mlýnem p. Filipoviče.

Při osvobozování obce přišli o život tři občané: Michal Jánošek (1922), Karel Prčík (1908) a Petr Trnka (1897). V boji za svobodu vlastní obětavali své životy ve věznicích a koncentračních táborech třetí říše – František Kreml (1923 – 1943), P. František Červenka (1912 – 1944), Petr Ištváněk (1921 – 1944) a František Hubačka (1914 – 1945), který jako odbojář Obrany národa pracoval v týlu nepřitele. Organizoval sabotáže a podával zprávy o výrobě výbušnin a střeliva v chemické továrně v Pardubicích, kterou řídila německá Wehrmacht. Po zatčení 22. května 1944 byl odsouzen v Breslau (dnes Vratislav v Polsku) k trestu smrti stětím gilotinou spolu se svými 42 spoluvězni. V lednu 1945 těsně před blížící se frontou byli zastřeleni vojens-

a důstojné uložena na ústředním hřbitově v Brně. V koncentračním táboře v Osvětimi a Terezíně zahynula židovská rodina Lechnerova (Benedikt, Klára, Pavla), Regina Franklová a Stela Mandlová. Při bombardování Hodonína, v pondělí 20. listopadu 1944 přišel o život Ludvík Ištváněk.

Dolnobojanovický rodák Ludvík Herka, náčelník TJ Čs. Orla odešel do francouzské cizinecké legie v roce 1938. Po vypuknutí II. světové války se zúčastnil bojů v severní Africe a Francii.

Po osvobození vesnice přijali občané sovětskou armádu s radostí, pohostinně a s vděčností, jak je na Slovácku zvykem. Čtvrtého dne po přejití fronty byl u nás umístěn generální štáb maršála Malinovského, který zde setrval celý týden. Byl umístěn v selském stavení Františka Bravence čp. 184. V řadě domů ve vesnici se ubytovala sovětská armáda. Na trati „Záhumenice“ bylo vybudováno provizorní letiště, na kterém se usadila letka průzkumných dvojplošníků. Letci a s nimi řada pilotek se zdrželi v obci asi tři měsíce. Jejich pobyt byl doprovázen pro obyvatele řadou kuriózních i nepříjemných událostí.

V téže době se z východní fronty vracela v pěších útvarech řada vojáků (převážně Rakušanů sloužících v německé armádě) i přes Dolní Bojanovice. Obcí projížděla vracející se sovětská nákladní auta z Třetí říše naložená všim možným od nábytku po spotřební zboží, které odvážela jako trofej. Občas byl také hnán směrem na východ dobytek z Rakouska. V okolních lesích se později objevovali banderovci. Byly to pozůstatky ukrajinské povstalecké armády, která bojovala po boku nacistů proti Sovětskému svazu. Jejich vedoucím byl ukrajinský nacionalista Bandera. Přepadali a okrádali civilní

Pozoruhodný valečný osud potkal i Josefa Sasínka, rodáka ze Starého Poddvorova a bojanovského občana, který se zapojil do domácího odboje Moravská Rovnost v Leobersdorfu v hitlerovském Německu. Podílel se na sabotážních akcích v továrně na výrobu součástí strojního zařízení pro

10. vzdušné divize Gvarúia a pokračoval při osvobození ve směru Brno až do Prahy. Po kapitulaci nacistického Německa se vrátili domů a vstoupili do „Národní stráže“, která dohlížela podle vládního nařízení na vysídlování německých rodin v pohraničí v oblasti Mikulova.

*Jan Blaha
kronikář*

